

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูปภาพ

สารบัญแพนกูมิ

บทที่ 1 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ

แนวคิดหลัก

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ความหมายของสุขภาพ

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ

บุคคล

สิ่งแวดล้อม

ระบบบริการสาธารณสุข

การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

กระบวนการจัดทำการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

ความแตกฉานด้านสุขภาพ

การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

วิัฒนาการการสร้างเสริมสุขภาพในประเทศไทย

แนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

ความแตกต่างของการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

บทสรุป

คำนำอภิปราย

เอกสารอ้างอิง

หน้า

ก

ล

น

ม

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

น

	หน้า
บทที่ 2 การประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน	41
แนวคิดหลัก	41
วัตถุประสงค์	41
แนวคิดพัฒนาระบบสุขภาพ	42
1. แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health belief model)	43
องค์ประกอบของแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ	46
การประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ	48
2. ทฤษฎีความสามารถตนเอง (Self-Efficacy Theory)	50
การประยุกต์ทฤษฎีความสามารถของตัวเอง	58
3. แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์	60
คุณลักษณะและประสบการณ์ของบุคคล	62
อารมณ์และความคิดที่เกิดร่วมกับการกระทำพัฒนาระบบสุขภาพ	63
ผลลัพธ์ทางด้านพัฒนาระบบสุขภาพ	65
การประยุกต์แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์	66
4. ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพัฒนาระบบสุขภาพ	67
ขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาระบบสุขภาพ	68
กระบวนการเปลี่ยนแปลงพัฒนาระบบสุขภาพ	69
การประยุกต์ใช้ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพัฒนาระบบสุขภาพ	71
5. กรอบแนวคิดทางนิเวศวิทยาของพัฒนาระบบสุขภาพ	72
หลักการของกรอบแนวคิดทางนิเวศวิทยาของพัฒนาระบบสุขภาพ	72
การประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดทางนิเวศวิทยาในการดำเนินงานหลายระดับขั้น	76
6. PRECEDE-PROCEDE Framework	77
การประยุกต์ PRECEDE Framework ในการสร้างเสริมสุขภาพ	82
7. ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Innovation Diffusion theory)	84
ปัจจัยสำคัญในกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม	84
บทบาทขององค์กรต่อการแพร่กระจายนวัตกรรมด้านพัฒนาระบบสุขภาพ	84

หน้า	
การเผยแพร่และการแพร่กระจายพัฒนาระบบทุกภาค	85
ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ Innovation Diffusion	85
สรุปแนวคิดและทฤษฎีในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน	87
บทสรุป	88
คำถานนำอภิปราย	88
เอกสารอ้างอิง	89
 บทที่ ๓ กลยุทธ์และกลวิธีในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน	93
แนวคิดหลัก	93
วัตถุประสงค์	93
ความหมายของการสร้างเสริมสุขภาพ	95
กลยุทธ์และกลวิธีปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ	96
กลยุทธ์และกลวิธีเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพตามกฎบัตรอtotawa	97
กลวิธีปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ	98
การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ	98
การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย	102
การเสริมสร้างกิจกรรมชุมชนให้เข้มแข็ง	105
การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล	107
การปรับเปลี่ยนบริการสาธารณสุข	107
กลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพ ในศตวรรษที่ 21	109
ปัจจัยกำหนดสุขภาพ	109
การสร้างเสริมสุขภาพทำให้เกิดความแตกต่าง	110
รูปแบบใหม่ของการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง	111
ประเด็นสำคัญสำหรับการสร้างเสริมสุขภาพในศตวรรษที่ 21	111
การสร้างเสริมสุขภาพในโลกสากล	113
กลยุทธ์เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพในโลก	113
การเป็นตัวกลางเพื่อสุขภาพดีทั่วหน้า	114

การสื่อสารสุขภาพและการตลาดเชิงสังคม

หน้า

116

คุณลักษณะของการตลาดเชิงสังคม

118

ขั้นตอนการวางแผนการรณรงค์ทางการตลาด

125

หลักฐานเชิงประจักษ์การใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงสังคม

126

การชี้แนะสังคมเพื่อสุขภาพ (Health advocacy)

128

กลยุทธ์การชี้แนะสังคมเพื่อสุขภาพ

132

บทสรุป

137

คำนำนักวิทยา

137

เอกสารอ้างอิง

138

บทที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพเฉพาะพุทธิกรรม

145

แนวคิดหลัก

145

วัตถุประสงค์เชิงพุทธิกรรม

145

การออกกำลังกาย

148

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออกกำลังกาย

149

การประยุกต์กลยุทธ์และกลวิธีในการสร้างเสริมการออกกำลังกาย

150

การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการสร้างเสริมการออกกำลังกาย

154

กลุ่มเด็ก

154

กลุ่มวัยรุ่น

155

กลุ่มวัยทำงาน

156

กลุ่มผู้สูงอายุ

157

เครื่องมือในการประเมินพฤติกรรมการออกกำลังกาย

159

บทสรุป

161

การบริโภคอาหาร

162

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภค

163

การประยุกต์กลยุทธ์และกลวิธีในการสร้างเสริมการบริโภคในชุมชน

167

การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการส่งเสริมการการบริโภคในชุมชน

173

	หน้า
เครื่องมือในการประเมินภาวะโภชนาการ	177
บทสรุป	180
การจัดการความเครียด	181
ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียด	182
เครื่องมือประเมินความเครียด	184
การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการจัดการความเครียดในชุมชน	186
เครื่องมือประเมินความเครียด	186
บทสรุป	187
การลดพฤติกรรมเสี่ยง	188
การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง	189
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	189
การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในชุมชน	190
พฤติกรรมการสูบบุหรี่	192
เครื่องมือประเมินการติดบุหรี่	193
กลวิธีและกิจกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบในชุมชน	194
พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์	197
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์	198
เครื่องมือประเมินพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์	199
การควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน	199
บทสรุป	202
คำถามนำอภิปราย	202
เอกสารอ้างอิง	203
บทที่ 5 การสร้างเสริมสุขภาพเฉพาะวัย	211
แนวคิดหลัก	211
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	211
การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในวัยเด็ก	212

	หน้า
พัฒนาการของเด็ก	213
พัฒนาการด้านจิตสังคม	214
พัฒนาการทางการรู้คิด	216
ปัญหาที่สัมพันธ์กับสุขภาพในเด็ก	217
ปัญหาด้านโภชนาการของเด็ก	218
การบาดเจ็บและอุบัติเหตุในเด็ก	220
ปัญหาด้านพฤติกรรมสุขภาพ	222
ความบกพร่องในการเรียนรู้	224
ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก	225
การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในเด็ก	226
เครื่องมือที่มีการนำมาใช้ในการประเมินภาวะสุขภาพเด็ก	234
บทสรุป	236
คำถามอภิปราย	236
การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในวัยรุ่น	237
พัฒนาการของวัยรุ่น	237
ปัจจัยที่มีผลกระทำต่อพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่น	240
ปัจจัยระดับบุคคล	240
ปัจจัยระดับครอบครัว	241
ปัจจัยระดับสังคม	243
ปัญหาพฤติกรรมที่พบบ่อยในวัยรุ่น	245
แนวทางในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในวัยรุ่น	255
เครื่องมือในการประเมินพฤติกรรมวัยรุ่น	263
บทสรุป	264
คำถามนำอภิปราย	265

	หน้า
การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในวัยทำงาน	266
ลักษณะของวัยทำงาน	267
วัยผู้ใหญ่ต่อนั้น	267
วัยผู้ใหญ่ต่อนกลาง	267
ปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพของวัยทำงาน	268
ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในวัยทำงาน	269
ความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพวัยทำงาน	270
หลักการเบื้องต้นของมาตรการที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดี	271
แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพวัยทำงาน	273
สรุป	280
คำถานำอภิปราย	280
การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในผู้สูงอายุ	281
พัฒนาการวัยสูงอายุ	282
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะสุขภาพในวัยสูงอายุ	284
แนวทาง/กลไกในการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	287
การสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	291
แนวคิดการประเมินผู้สูงอายุ	294
เครื่องมือประเมินสุขภาพวัยสูงอายุ	295
บทสรุป	297
คำถานำการอภิปราย	297
เอกสารอ้างอิง	298
บทที่ 6 กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน	311
แนวคิดหลัก	311
วัตถุประสงค์เชิงพัฒนารม	311
การสร้างเสริมสุขภาพระดับชุมชน	312

หัวข้อ	หน้า
ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการ	312
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน (Planning)	316
ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Implementing)	316
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (Evaluation)	317
วิธีการเชิงคุณภาพ	324
วิธีการเชิงปริมาณ	325
ขั้นตอนที่ 5 การปรับเปลี่ยนตามผลการประเมิน	327
การวิเคราะห์กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน	327
กรณีศึกษาการสร้างชุมชนปลอดบุหรี่	327
การวิเคราะห์กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน	332
สรุป	335
คำถ้ามนำอภิปราย	335
เอกสารอ้างอิง	336
แนวคิดตอบ	337
TBS	
TES	
BES	
AES	
SES	
TRS	
BSC	
TCB	
TEC	
TRC	
REC	
SIC	